

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIÁO DỤC**

BÙI THỊ NGA

**TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
PHẦN HAI SINH HỌC TẾ BÀO SINH HỌC 10 THPT**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SƯ PHẠM SINH HỌC

HÀ NỘI – 2015

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC GIÁO DỤC**

BÙI THỊ NGÀ

**TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN
PHẦN HAI SINH HỌC TẾ BÀO SINH HỌC 10 THPT**

LUẬN VĂN THẠC SĨ SƯ PHẠM SINH HỌC

**CHUYÊN NGÀNH: LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC
(BỘ MÔN SINH HỌC)**

Mã số: 60 14 01 11

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Đức Thành

HÀ NỘI – 2015

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	Error! Bookmark not defined.
MỤC LỤC.....	1
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	Error! Bookmark not defined.
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	Error! Bookmark not defined.
MỞ ĐẦU.....	4
1. Lý do chọn đề tài.....	4
2. Mục đích nghiên cứu.....	5
3. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	5
4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	6
5. Vấn đề nghiên cứu.....	6
6. Giả thuyết khoa học.....	6
7. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài.....	6
8. Phương pháp nghiên cứu.....	6
9. Cấu trúc luận văn.....	7
10. Những đóng góp mới của đề tài.....	7
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU	Error! Bookmark not defined.
1.1. Tổng quan những vấn đề liên quan đến đề tài ...	Error! Bookmark not defined.
1.1.1. Những vấn đề nghiên cứu ở nước ngoài liên quan đến đề tài.	Error! Bookmark not defined.
1.1.2. Những vấn đề nghiên cứu ở trong nước liên quan đến đề tài.....	Error! Bookmark not defined.
1.2. Cơ sở lý luận về dạy học theo dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.1. Khái niệm dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.2. Khái niệm dạy học theo dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.3. Mục tiêu của dạy học dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.4. Đặc điểm dạy học dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.5. Ưu điểm và hạn chế của dạy học dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.6. Các loại dự án học tập.....	Error! Bookmark not defined.

1.2.7. Cấu trúc dự án học tập.....	Error! Bookmark not defined.
1.2.8. Các bước dạy học dự án	Error! Bookmark not defined.
1.3. Tổ chức dạy học theo dự án	Error! Bookmark not defined.
1.3.1. Giai đoạn chuẩn bị của GV.....	Error! Bookmark not defined.
1.3.2. Giai đoạn tổ chức thực hiện dự án.....	Error! Bookmark not defined.
1.4. Khái niệm năng lực	Error! Bookmark not defined.
1.4.1. Khái niệm chung về năng lực.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.2. Cấu trúc năng lực.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.3. Các loại năng lực	Error! Bookmark not defined.
1.4.4. Khái niệm về năng lực học tập.....	Error! Bookmark not defined.
1.5. Cơ sở thực tiễn của đề tài.....	Error! Bookmark not defined.
1.5.1. Phương pháp xác định	Error! Bookmark not defined.
1.5.2. Kết quả	Error! Bookmark not defined.
1.5.3. Thực trạng về năng lực học tập của học sinh lớp 10 ở một số trường THPT của Hải Phòng hiện nay.....	Error! Bookmark not defined.
Kết luận chương 1	Error! Bookmark not defined.
CHƯƠNG 2. TỔ CHỨC DẠY HỌC THEO DỰ ÁN PHẦN 2 SINH HỌC TẾ BÀO (SINH HỌC 10) THPT	Error! Bookmark not defined.
2.1. Phân tích nội dung kiến thức phần Sinh học tế bào, Sinh học 10 Trung học phổ thông.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.1. Chuẩn kiến thức, kỹ năng phần hai: sinh học tế bào- sinh học 10, trung học phổ thông.....	Error! Bookmark not defined.
2.1.2. Nội dung phần hai: Sinh học tế bào (Sinh học 10)	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2.2. Năng lực học tập Sinh học tế bào (Sinh học 10)	Error! Bookmark not defined.
2.3. Thiết kế dự án dạy học phần Sinh học tế bào (Sinh học 10)...	Error! Bookmark not defined.
not defined.	
2.3.1. Nguyên tắc thiết kế dự án.....	Error! Bookmark not defined.
2.3.2. Quy trình thiết kế dự án học tập	Error! Bookmark not defined.
2.3.3. Một số dự án được thiết kế.....	Error! Bookmark not defined.

2. 4. Tổ chức dạy học theo dự án phần hai: Sinh học tế bào - Sinh học 10 THPT	
.....	Error! Bookmark not defined.
2.4.1. Điều kiện vận dụng để tổ chức dạy học theo dự án	Error! Bookmark not defined.
defined.	
2.4.2. Một số dự án cụ thể được tổ chức dạy học trong phần hai: sinh học tế bào - Sinh học 10 THPT.	Error! Bookmark not defined.
Kết luận chương 2	Error! Bookmark not defined.
CHƯƠNG 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	Error! Bookmark not defined.
3.1. Mục đích thực nghiệm	78
3.2. Nội dung thực nghiệm.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.1. Các bài dạy thực nghiệm.....	Error! Bookmark not defined.
3.2.2. Các tiêu chí đánh giá trong thực nghiệm.....	Error! Bookmark not defined.
3.3. Phương pháp thực nghiệm	Error! Bookmark not defined.
3.3.1. Chọn trường, lớp.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.2. Bố trí thực nghiệm.....	Error! Bookmark not defined.
3.3.3. Thời gian, người dạy	Error! Bookmark not defined.
3.3.4. Phương pháp xử lý số liệu	Error! Bookmark not defined.
3.4. Kết quả thực nghiệm	Error! Bookmark not defined.
3.4.1. Kết quả học tập của HS.....	Error! Bookmark not defined.
3.4.2. Một số kỹ năng học tập theo dự án được hình thành	Error! Bookmark not defined.
defined.	
3.4.3. Các năng lực học tập theo dự án đã hình thành	Error! Bookmark not defined.
defined.	
3.4.4. Hiệu quả của dạy học dự án phần hai Sinh học tế bào - Sinh học 10 THPT	
.....	Error! Bookmark not defined.
Kết luận chương 3	Error! Bookmark not defined.
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	Error! Bookmark not defined.
TÀI LIỆU THAM KHẢO	8
PHỤ LỤC	Error! Bookmark not defined.

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

1.1. Xuất phát từ mục tiêu giáo dục hiện nay của Bộ Giáo dục và đào tạo

Theo nghị quyết hội nghị lần thứ 8, ban chấp hành trung ương khóa XI (nghị quyết số 29 - NQ/TW) về giáo dục trong, sau năm 2015 có sự đổi mới căn bản toàn diện. Phát triển năng lực, một trong những biện pháp dạy học dự án.

Đổi mới căn bản toàn diện, chuyển từ việc dạy nội dung cho học sinh sang dạy kỹ năng, để tạo điều kiện cho học sinh biết cách tự học, tự tìm kiếm các nội dung kiến thức từ nhiều nguồn khác nhau.

Việc đổi mới chương trình giáo dục trong nhà trường tiến hành dạy tích hợp các nội dung của các môn học với nhau.

1.2. Xuất phát từ đặc điểm môn sinh học và đặc điểm nội dung phần “Sinh học tế bào” – Sinh học 10.

Sinh học là một môn khoa học thực nghiệm và ngày nay đang tiến dần lên sinh học lí thuyết, kiến thức sinh học xuất phát từ đời sống sản xuất và được ứng dụng mạnh mẽ vào sản xuất và đời sống. Phần Sinh học tế bào có nhiều kiến thức liên quan đến thực tiễn, vì vậy khi dạy học phần này, đòi hỏi những phương pháp dạy học phù hợp để giúp học sinh hình thành, khắc sâu kiến thức một cách chủ động, nâng cao hiệu quả việc học tập. Có thể áp dụng những phương pháp dạy học gắn với thực tế hay xuất phát từ vấn đề thực tế trong cuộc sống cần giải quyết.

1.3. Xuất phát từ thực trạng phát triển năng lực học tập trong dạy và học môn Sinh học hiện nay.

Hiện nay trong nhà trường THPT việc đổi mới phương pháp dạy học vẫn gặp nhiều khó khăn. Với những phương pháp dạy học truyền thống hiện nay thì nhiều GV chỉ chú trọng đến việc truyền thụ kiến thức cho HS mà xem nhẹ việc hình thành phương pháp và các kỹ năng học tập cho các em. Trong khi đó, kiến thức nhân loại ngày một bùng nổ, lượng kiến thức các em cần tiếp thu cũng càng nhiều. Do vậy, nếu HS không được phát triển các kỹ năng học tập cần thiết thì việc tiếp thu kiến thức trở lên quá tải và nặng nề.

Bên cạnh đó, trong dạy học bộ môn sinh học, cách dạy học của một bộ phận giáo viên hiện nay còn thiên về lý thuyết, ít liên hệ với thực tế. Học sinh ít khi được giao các bài tập, công việc về nhà liên quan đến thực tế. Do vậy người học ít có cơ hội được phát triển các năng lực học tập của mình thông qua quá trình nghiên cứu khoa học.

Do đó, việc hình thành và phát triển năng lực học tập cho HS thông qua sử dụng các phương pháp dạy học tích cực là một nhiệm vụ quan trọng cần giải quyết của GV và HS trong quá trình dạy, học..

1.4. Xuất phát từ ưu điểm của dạy học dự án

Dạy học dự án là một hình thức dạy học có đặc trưng định hướng vào người học, định hướng hoạt động dạy học theo quan điểm tích hợp. dạy học dự án gắn liền lý thuyết với thực hành, tư duy và hành động, nhà trường và xã hội, giúp người học nâng cao năng lực làm việc tự lực, năng lực sáng tạo, năng lực giải quyết các vấn đề phức hợp, rèn luyện thái độ và kỹ năng làm việc nhóm.

Xuất phát từ các lí do trên, để góp phần nâng cao chất lượng dạy học phần Sinh học tế bào, để học sinh từng học sinh được tham gia vào tìm hiểu thực tế, tôi chọn đề tài: "**Tổ chức dạy học theo dự án phần 2 Sinh học tế bào (Sinh học 10) Trung học phổ thông**".

2. Mục đích nghiên cứu

Sử dụng dự án trong dạy học Sinh học 10 nhằm phát triển năng lực học tập của học sinh .

3. Nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Nghiên cứu cơ sở lý luận của dạy học dự án, năng lực học tập

3.2. Xác định thực trạng việc sử dụng dự án trong dạy học Sinh học nói chung và phần Sinh học tế bào (Sinh học 10) nói riêng ở một số trường THPT của Hải Phòng.

3.3. Phân tích cấu trúc chương trình và nội dung phần Sinh học tế bào (Sinh học 10), để xác định tiềm năng thiết kế dự án trong dạy học.

3.4. Xác định cơ sở và qui trình thiết kế dự án trong dạy học phần Sinh học tế bào (Sinh học 10, THPT).

3.5. Sử dụng dự án tổ chức học sinh học tập trong dạy học phần Sinh học tế bào (Sinh học 10).

3.6. Thực nghiệm sư phạm để đánh giá hiệu quả dạy học dự án.

4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu

4.1. Khách thể nghiên cứu

Quá trình dạy, học Sinh học 10 trường THPT An Dương, Hải Phòng .

4.2. Đối tượng nghiên cứu

Dự án học tập và sử dụng dự án trong dạy học phần Sinh học tế bào Sinh học 10, trung học phổ thông.

5. Vấn đề nghiên cứu

Sử dụng dự án như thế nào để phát triển được năng lực học tập của học sinh phần Sinh học tế bào (Sinh học 10) trung học phổ thông.

6. Giả thuyết khoa học

Năng lực học tập của học sinh được phát triển nếu có dự án học tập phù hợp với nội dung và trình độ học sinh, đồng thời tổ chức học sinh tự lực thực hiện dự án.

7. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

7.1. Ý nghĩa khoa học của đề tài

Góp phần cụ thể hóa cơ sở lý luận của dạy học dự án và triển khai trong dạy học bộ môn có hiệu quả.

7.2. Ý nghĩa thực tiễn

Dự án đã xây dựng và tổ chức học tập là tài liệu tham khảo cho đồng nghiệp góp phần vận dụng rộng rãi dạy học dự án trong dạy học Sinh học.

8. Phương pháp nghiên cứu

8.1. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết

Nghiên cứu các tài liệu có liên quan làm cơ sở lý luận cho đề tài.

8.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

Sử dụng phiếu điều tra để tìm hiểu nhận thức của giáo viên về dạy học theo dự án, tìm hiểu về vận dụng dạy học dự án trong dạy học hiện nay.

8.3. Phương pháp thực nghiệm sư phạm

Kiểm tra giả thuyết khoa học của đề tài.

8.4. Phương pháp thống kê toán học

Sử dụng các tham số thống kê \bar{X} , s^2 , s , $Cv\%$, t_d , m , để xử lý số liệu thu được trong thực nghiệm.

9. Cấu trúc luận văn

Ngoài phần mở đầu, kết luận và kiến nghị, phụ lục, danh mục tài liệu tham khảo, nội dung chính luận văn được trình bày trong 3 chương

Chương 1: Cơ sở lý luận và thực tiễn của đề tài.

Chương 2: Tổ chức dạy học theo dự án trong dạy học phần Sinh học tế bào (Sinh học 10).

Chương 3: Thực nghiệm sư phạm.

10. Những đóng góp mới của đề tài

10.1. Xây dựng cơ sở và thiết kế các dự án mẫu để triển khai dạy học theo dự án trong dạy học Sinh học.

10.2. Đề xuất biện pháp tổ chức học tập theo dự án có kết quả.

10.3. Đề xuất biện pháp thực hiện mục tiêu dạy học mới là phát triển năng lực học tập ở mức độ cao.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- 1. Bộ giáo dục và đào tạo (2012).** *Sách giáo khoa Sinh học 10*, Nhà xuất bản Giáo dục.
- 2. Bộ giáo dục và đào tạo (2012).** *Sách giáo viên Sinh học 10*, Nhà xuất bản Giáo dục.
- 3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2009),** *Những vấn đề chung về đổi mới Giáo dục Trung học phổ thông môn Sinh học*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 4. Bộ Giáo dục và đào tạo (2014),** *Đổi mới dạy học và kiểm tra đánh giá theo hướng hình thành phát triển năng lực học sinh*. Nhà xuất bản Giáo dục
- 5. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Dự án Việt Bỉ (2010),** *Dạy và học tích cực – Một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- 6. Ban chấp hành trung ương khóa XI (2013),** Nghị quyết hội nghị lần thứ 8
- 7. Đinh Quang Báo, Nguyễn Đức Thành (2001),** *Lý luận dạy học sinh học (phần đại cương)* . Nhà xuất bản Giáo dục, Hà Nội.
- 8. Nguyễn Hữu Châu, Nguyễn Văn Cường, Trần Bá Hoàn, Nguyễn Bá Kim, Lâm Quang Thiệp (2007),** *Đổi mới nội dung và phương pháp đào tạo giáo viên trung học cơ sở theo chương trình cao đẳng sư phạm mới*. Dự án đào tạo giáo viên Trung học cơ sở, khoản vay 1781 – Vie (SF), Hà Nội.
- 9. Hoàng Chúng (1983),** *Phương pháp thống kê toán học trong khoa học giáo dục*. Nhà xuất bản giáo dục.
- 10. Nguyễn Văn Cường, Bern Meir (2010),** *Một số vấn đề chung về đổi mới phương pháp dạy học ở trường trung học phổ thông*. Dự án phát triển giáo dục THPT.
- 11. Vũ Dũng (2008),** *Từ điển tâm lý học*. Nhà xuất bản từ điển Bách khoa.
- 12. Vũ Cao Đàm (1997),** *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*. Nhà xuất bản Khoa học kỹ thuật, Hà Nội.

- 13. Nguyễn Thành Đạt – Phạm Văn Lập (2006)**, *Sách giáo khoa Sinh học 10*. Nhà xuất bản giáo dục.
- 14. Nguyễn Thành Đạt – Nguyễn Đức Thành – Nguyễn Xuân Việt (2006)**, *Tài liệu bồi dưỡng thường xuyên giáo viên trung học phổ thông chu kì III (2004 – 2007)*. Nhà xuất bản đại học sư phạm.
- 15. Trần Kiều- Ngọc Anh (2006)**, *Một số vấn đề về Đánh giá trong giáo dục*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- 16. Nguyễn Thị Phương Hoa – Võ Thị Bảo Ngọc (2004)**, “Tình hình vận dụng phương pháp project trong dạy học ở trường Đại học Ngoại ngữ- Đại học Quốc gia Hà Nội”. *Tạp chí chuyên san ngoại ngữ (4)*.
- 17. Trần Bá Hoàn (2006)**, *Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa*. Nhà xuất bản đại học sư phạm.
- 18. Nguyễn Thế Hưng (2009)**, *Tài liệu tập huấn giáo viên trung học phổ thông*. Đại học Giáo dục – Đại học quốc gia Hà Nội.
- 19. Nguyễn Thị Hường (2012)**, *Tổ chức dạy học theo dự án phân sinh thái học sinh học lớp 12 – THPT*. Luận văn thạc sỹ, Đại học Giáo dục – Đại học Quốc gia Hà Nội.
- 20. Nguyễn Thị Ngân (2013)**, *Hình thành năng lực học tập Sinh học 10- THPT, thông qua rèn luyện kỹ năng lập sơ đồ hệ thống hóa kiến thức*. Luận văn thạc sỹ, Đại học Sư phạm Hà Nội.
- 21. Nguyễn Thị Hồng Nhung (2013)**, *Phát triển năng lực học tập cho học sinh bằng sử dụng dạy học dự án trong dạy học phân ba sinh học VSV - Sinh học 10 - THPT*. Luận văn thạc sỹ, Đại học Giáo dục - Đại học Quốc Gia Hà Nội.
- 22. Nguyễn Đức Thành (2014)**, *Kỉ yếu hội thảo khoa học quốc gia đào tạo và đáp ứng nhu cầu xã hội*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 23. Nguyễn Thị Diệu Thảo (2003)**, *Vận dụng dạy học theo dự án nhằm cải tiến việc thực hiện niên luận, khóa luận của sinh viên ngành KTGD*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 24. Nguyễn Thị Diệu Thảo – Nguyễn Văn Cường (2004)**, “Dạy học theo dự án- một phương pháp có chức năng kép trong đào tạo giáo viên”, *Tạp chí giáo dục (80)*, tr. 17-18.

- 25. Nguyễn Cảnh Toàn (2004),** *Học và dạy cách học*. Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- 26. Đỗ Hương Trà (2007),** “Dạy học dự án và tiến trình thực hiện”, *Tạp chí giáo dục (157)*, tr. 30-32.
- 27. Thái Duy Tuyên (2010),** *Phương pháp giáo dục truyền thống và đổi mới*. Nhà xuất bản Giáo dục
- 28. Vũ Văn Vụ - Vũ Đức Lưu (2006),** *Sách giáo khoa Sinh học 10 nâng cao*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 29. Vũ Văn Vụ - Vũ Đức Lưu (2006),** *Sách giáo viên Sinh học 10 nâng cao*. Nhà xuất bản Giáo dục.
- 30. Lê Văn Sóng (2013),** *Vận dụng dạy học dự án vào dạy học chương III phần Sinh học Vi sinh vật - Sinh học 10 THPT*. Luận văn thạc sĩ giáo dục. Đại học Sư phạm Hà Nội.
- 31. Xavier Roegiers (1996),** *Khoa sư phạm tích hợp hay làm thế nào để phát triển các năng lực ở nhà trường*. Nhà xuất bản Giáo dục.